

PRAKSISOVERSIGT · FORVALTNINGSRET

Praksisoversigt over officialprincippet

Forvaltningens pligt til af egen drift at oplyse sagen tilstrækkeligt

Version 2 · Opdateret 24. jun. 2026 · 15 afgørelser · 2002-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Officialprincippet (også kaldet undersøgelsesprincippet) er en uskreven forvaltningsretlig grundsætning, der pålægger den myndighed, der skal træffe afgørelse, ansvaret for at sagen er tilstrækkeligt oplyst – både faktisk og retligt – inden der træffes afgørelse. På det sociale område er princippet lovfæstet i retssikkerhedslovens § 10. Officialprincippet klassificeres som en garantiforskrift, og tilsidesættelse kan medføre ugyldighed af den trufne afgørelse. Praksis fra Folketingets Ombudsmand, Ankestyrelsen og domstolene tegner et klart mønster: kravene til undersøgelsens grundighed stiger proportionalt med afgørelsens indgribende karakter, og myndigheden har pligt til at afklare bevismæssig tvivl – om nødvendigt ved indhentelse af sagkyndige erklæringer – før afgørelse kan træffes.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Officialprincippet pålægger den afgørende myndighed ansvaret for, at alle relevante faktiske og retlige forhold er belyst, inden der træffes afgørelse.
- 02** Princippet er en garantiforskrift, hvis tilsidesættelse skaber en formodning for, at afgørelsen er ugyldig – formodningen kan kun afkræftes, hvis det godtgøres, at manglen ikke har haft konkret betydning for afgørelsen.
- 03** Kravene til sagsoplysningens omfang og pålidelighed skærpes proportionalt med afgørelsens indgribende karakter – jo mere byrdefuld afgørelsen er for borgeren, desto grundigere skal sagen oplyses.
- 04** Er der tvivl om holdbarheden af et væsentligt faktum, har myndigheden pligt til at søge denne tvivl afklaret, så oplysningen kan lægges til grund ved en sædvanlig bevismæssig vurdering.
- 05** Myndigheden er forpligtet til at anvende det bedste blandt de tilgængelige oplysningsmidler (princippet om det bedste bevis), herunder at indhente speciallægeerklæringer og sagkyndige udtalelser, når sagens karakter kræver det.
- 06** Officialprincippet gælder ikke kun i afgørelsessager, men skal efter almindelige principper om saglig forvaltning også iagttages ved vejledende udtalelser og visse former for faktisk forvaltningsvirksomhed.
- 07** Myndigheden kan anmode borgeren om at medvirke til sagens oplysning (retssikkerhedslovens § 11), men myndighedens eget ansvar for tilstrækkelig oplysning består uanset borgerens eventuelle manglende medvirken.

- 08** Hvis borgeren ikke medvirker eller giver samtykke, skal myndigheden træffe afgørelse på det foreliggende grundlag (processuel skadevirkning, retssikkerhedslovens § 11 b), men først efter skriftlig vejledning om konsekvenserne (§ 12).
- 09** En afgørelse må ikke bygge på formodninger, forudsætninger eller antagelser, som ikke har tilstrækkelig støtte i de tilvejebragte faktiske oplysninger.
- 10** Officialprincippet indebærer, at bevisbyrderegler først får betydning, hvis det ikke er muligt at klarlægge et givent faktum – myndigheden har pligt til at foranstalte bevisførelse, uanset om det er i partens interesse.
- 11** En klageinstans, der prøver en aktindsigtssag, skal som udgangspunkt indhente og gennemgå de dokumenter, der er givet afslag på aktindsigt i – et generelt kendskab til oplysningernes karakter kan ikke erstatte en faktisk gennemgang.

§ 1 Officialprincippetets retsgrundlag og indhold

Officialprincippet er en uskreven forvaltningsretlig grundsætning, der gælder for alle offentlige myndigheder i alle typer afgørelsessager. Princippet udspringer af kravet om saglighed og har til formål at sikre, at forvaltningens afgørelser bliver materielt lovlige og rigtige.

På det sociale område er princippet lovfæstet i [retssikkerhedslovens § 10](#), der fastslår:

Myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

Bestemmelsen gælder for alle sagstyper omfattet af retssikkerhedsloven og finder tilsvarende anvendelse ved Udbetaling Danmarks behandling af sager, jf. § 5 i lov om Udbetaling Danmark.

Uden for det sociale område gælder officialprincippet på ulovbestemt grundlag som en almindelig retsgrundsætning. Som [VVM-vejledningen](#) formulerer det: "Den kompetente myndighed har ansvar for at oplyse en sag tilstrækkeligt, inden den træffer afgørelse. Princippet kaldes officialprincippet eller undersøgelsesprincippet. Det er ikke lovfæstet men er udtryk for en almindelig retsgrundsætning."

Princippet har to kernelementer:

- **Tilstrækkelig oplysning:** Myndigheden skal sikre, at alle relevante faktiske og retlige forhold er belyst ved det foreliggende materiale.
- **Pålidelige oplysninger:** Myndigheden skal sikre, at de oplysninger, der lægges til grund for afgørelsen, er korrekte og pålidelige.

Officialprincippet begrænser sig ikke til egentlige afgørelsessager. Folketingets Ombudsmand har i [FOB 2022-14](#) præciseret, at princippet "skal ud fra almindelige principper om saglig forvaltning også iagttages i forbindelse med visse former for faktisk forvaltningsvirksomhed, herunder ved afgivelse af vejledende udtalelser."

Kravene til oplysningens omfang – proportionalitet og det bedste bevis

§ 2

Hvad der udgør "tilstrækkelig" oplysning, beror på en konkret vurdering i den enkelte sag.

[Retssikkerhedsvejledningen](#) anfører, at dette ofte kan udledes af de materielle lovbestemmelser, der indeholder betingelserne for, hvornår borgeren er berettiget til at modtage hjælp.

I praksis gælder et **proportionalitetskrav**: jo mere indgribende en afgørelse er for borgeren, desto grundigere skal sagen oplyses. Folketingets Ombudsmand formulerede det i [FOB 2015-57](#) således:

I almindelighed antages det, at kravene til undersøgelsernes udstrækning og sikkerheden for de relevante oplysningers rigtighed øges, jo mere betydningsfulde og indgribende afgørelser der er tale om.

Dette skærpede krav har konkrete konsekvenser i praksis. I en sag om afskedigelse af en afdelingssygeplejerske udtalte ombudsmanden i [FOB 1998](#), at sagsoplysningen "i sager om afskedigelse på grund af sagens alvorlige karakter" skal ske "på et særligt omhyggeligt grundlag".

Hertil kommer **princippet om det bedste bevis**, som ombudsmanden beskrev i [FOB 2005](#):

En myndighed [er] i forbindelse med tilvejebringelsen af bevisfakta til bedømmelse af væsentlige bevistemaer forpligtet til at anvende det bedste blandt de tilgængelige oplysningsmidler, i hvert fald hvis der ikke er tale om ganske konkrete og umisforståelige oplysninger.

I praksis betyder dette bl.a., at kommunen som udgangspunkt bør indhente en aktuel speciallægeerklæring, inden der træffes afgørelse i sager med betydelig helbreds-mæssig relevans, jf. Ankestyrelsens principafgørelse C-33-08 omtalt i [Retssikkerhedsvejledningen](#).

Ombudsmanden har desuden gentagne gange fastslået, at en afgørelse **ikke må bygge på formodninger, forudsætninger eller antagelser**, som ikke har tilstrækkelig støtte i de tilvejebragte faktiske oplysninger, jf. [FOB 2022-15](#).

LOV

Retssikkerhedsloven § 10

§ 3 Pligten til at afklare bevistvivl og forholde sig til partens indsigelser

Et centralt element i officialprincippet er myndighedens pligt til at afklare bevismæssige uklarheder.

[Retssikkerhedsvejledningen](#) formulerer det således:

Er der tvivl om holdbarheden af et væsentligt faktum, hører det med til sagsoplysningen, at myndigheden skal forsøge at få denne tvivl afklaret, således at det ved en sædvanlig bevismæssig vurdering kan afgøres, om den pågældende oplysning kan lægges til grund ved afgørelsen.

Dette gælder også oplysninger indhentet fra en anden myndighed. I [FOB 2017-17](#) tilføjede ombudsmanden, at "det følger af de almindelige krav til bevis, at en myndighed må forholde sig til partens indsigelser mod rigtigheden af en oplysning."

Myndigheden har desuden pligt til at vurdere relevansen af en parts opfordring til yderligere sagsoplysning. Er opfordringen relevant og angiver materiale, der bør indhentes, indebærer det en pligt for myndigheden til at indhente materialet. Dog er myndigheden berettiget til at afvise en anmodning, hvis sagen allerede skønnes tilstrækkeligt oplyst.

I en principiel ombudsmandssag om tandbehandling ([FOB 2003](#)) havde borgeren indhentet flere specialerklæringer, der understøttede, at lidelsen var medfødt, mens myndighederne afviste dette uden at argumentere for, hvorfor de nåede til et andet resultat. Ombudsmanden udtalte, at myndighederne ikke havde forholdt sig tilstrækkeligt til uoverensstemmelserne og burde have indhentet yderligere specialerklæringer til belysning af sagen.

Officialprincippet indebærer i sin yderste konsekvens, at bevisbyrderegler først får betydning, hvis det ikke er muligt at klarlægge et givent faktum, jf. [FOB 2018-31](#):

Officialprincippet indebærer i sin yderste konsekvens, at bevisbyrderegler først får betydning, hvis det ikke er muligt at klarlægge et givent faktum.

LOV

Retssikkerhedsloven § 10

Ankestyrelsens praksis – hjemvisning ved utilstrækkelig sagsoplysning

§ 4

Ankestyrelsen håndhæver officialprincippet løbende i sin prøvelse af kommunale og andre myndigheders afgørelser. En række principafgørelser tegner praksis:

Formuforbrug og kontanthjælp (officialmaksimen)

I [A-45-02](#) fastslog Ankestyrelsen, at kommunen har en klar forpligtelse til at oplyse sagen fuldt ud efter officialmaksimen, herunder at beregne hvor længe en formue afskærer fra kontanthjælp. Kommunen havde standset kontanthjælpen uden at specificere varigheden af standsningsperioden. Sagen blev hjemvist:

Modtageren havde desuden krav på at kommunen ved en beregning gjorde det klart, hvor længe modtageren skulle klare sig uden at modtage kontanthjælp.

Bevisbyrde for afsendelse af breve

I [67-11](#) hjemviste Ankestyrelsen en sag om standsning af sygedagpenge, fordi kommunen ikke tilstrækkeligt havde sandsynliggjort, at borgeren havde modtaget afgørelsesbrevet. Ankestyrelsen pålagde kommunen at undersøge sin afsendelsesprocedure nærmere, i overensstemmelse med officialprincippet.

Sanktioner ved udeblivelse fra tilbud

I [102-16](#) fastslog Ankestyrelsen, at kommunen har en skærpet undersøgelsespligt, inden der træffes afgørelse om ophør af kontanthjælp som sanktion for udeblivelse.

Manglende dokumentation for økonomiske forhold

I [21-24](#) blev en sag om børnetilskud hjemvist, fordi Udbetaling Danmark ikke havde indhentet tilstrækkelig dokumentation for de økonomiske forhold, inden der blev truffet afgørelse om samlivsforhold.

Væsentlighedsvurdering ved sagsbehandlingsfejl

I [50-19](#) ændrede Ankestyrelsen praksis for, hvornår manglende brug af sagsbehandlingsmetoder (Funktionsevnet metoden/VUM) medfører ugyldighed. Fremover kræves en konkret væsentlighedsvurdering – hvis kommunen har inddraget de nødvendige oplysninger ad anden vej, har manglen ikke betydning for afgørelsens gyldighed.

Ankestyrelsens principafgørelse	Emne	Konsekvens
A-45-02	Formuforbrug, manglende beregning	Hjemvisning
67-11	Bevisbyrde for afsendelse af brev	Hjemvisning
102-16	Sanktion uden tilstrækkelig undersøgelse	Hjemvisning
21-24	Manglende økonomisk dokumentation	Hjemvisning
50-19	Manglende VUM – praksissændring	Konkret væsentlighedsvurdering

LOV

[Retssikkerhedsloven § 10](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Børnetilskud: Vurdering af samlivsforhold og fælles husførelse ved formodningsreglen i enfamiliesboliger	18.09.2024
Ankestyrelsen · Væsentlighedsvurdering af manglende brug af Funktionsevnet metoden/VUM i sager om merudgifter til voksne	01.01.2019
Ankestyrelsen · Kommunens oplysningspligt (officialprincippet) ved sanktioner for udeblivelse fra tilbud på grund af sygdom	01.01.2016
Ankestyrelsen · Manglende bevis for modtagelse af sygedagpenge-brev ved dokumenterede uregelmæssigheder i kommunens postforsendelse	01.01.2011
Ankestyrelsen · Aktivloven: Kommunens pligt til at beregne formueforbrug og oplyse varighed af standsning af kontanthjælp (Officialmaksimen)	01.01.2002

Domstolspraksis – hjemvisning og ugyldighed ved utilstrækkelig sagsoplysning

Domstolene tilsidesætter forvaltningsafgørelser, når officialprincippet er tilsidesat, og manglen har haft konkret betydning for afgørelsens resultat.

Fratagelse af statsborgerskab (Højesteret)

I [BS-23360/2022-HJR](#) fandt Højesteret, at Udlændinge- og Integrationsministeriets afgørelse om administrativ fratagelse af dansk statsborgerskab var ugyldig. Retten fastslog, at ministeriets sagsoplysning havde været utilstrækkelig – myndigheden havde ikke foretaget en konkret og individuel afvejning af alle relevante forhold, herunder risikoen for overlast og omfanget af borgerens tilknytning til Iran. De oplysninger, der lå til grund for afgørelsen, var derfor ikke tilstrækkelige til at træffe en gyldig afgørelse efter proportionalitetskravet.

Tilsidesættelse af undersøgelsespligt i miljøsag (Højesteret)

I [BS-36790/2025-HJR](#) behandlede Højesteret en sag, hvor Retten i Odense havde fundet, at Middelfart Kommune havde tilsidesat sin undersøgelsespligt i forbindelse med vedtagelsen af en lokalplan, og erklæret Planklagenævnets stadfæstelsesafgørelse ugyldig. Sagen illustrerer, at officialprincippet gælder bredt – også i miljø- og plansager.

Forvaltningsretlig sagsoplysning og saglige hensyn (Højesteret)

I [BS-29747/2023-HJR](#) stadfæstede Højesteret en kommunes afslag, idet retten fandt, at kommunen på grundlag af det foreliggende materiale havde haft tilstrækkeligt grundlag til at træffe afgørelse, og at begrundelsen var fyldestgørende. Sagen illustrerer modstykket: hvor sagsoplysningen er tilstrækkelig, vil domstolene respektere myndighedens skønsmæssige afvejning.

LOV	Forvaltningsloven § 24, stk. 1	Retssikkerhedsloven § 10
PRAKSIS	Højesteret · Opsættende virkning under anke af sag om Planklagenævnets afgørelse vedrørende lokalplan i Middelfart	15.01.2026
	Højesteret · Højesteretsdom: Afslag på grundvandssænkning ved råstofindvinding ikke ugyldigt	24.01.2024
	Højesteret · Ugyldiggørelse af administrativ fratagelse af dansk statsborgerskab grundet manglende proportionalitet	22.03.2023

§ 6 Borgerens medvirken og processuel skadevirkning

Officialprincippet indebærer, at myndigheden har det overordnede ansvar for sagsoplysningen, men borgeren kan efter [retssikkerhedslovens § 11](#) anmodes om at medvirke til sagens oplysning.

Borgerens medvirkningspligt omfatter:

- At give de oplysninger, som myndigheden beder om, jf. [§ 11, stk. 1, nr. 1](#)
- At give samtykke til at myndigheden indhenter oplysninger, jf. [§ 11, stk. 1, nr. 2](#)
- At lade sig undersøge hos læge eller medvirke til undersøgelse hos andre sagkyndige, jf. [§ 11, stk. 1, nr. 3](#)

Hvis borgeren ikke medvirker, skal myndigheden efter [§ 11 b](#) træffe afgørelse på det foreliggende grundlag – dette er **processuel skadevirkning**. [Bidragsvejledningen](#) beskriver mekanismen:

Hvis parten undlader at give oplysningerne til Familieretshuset, kan Familieretshuset (...) træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag (processuel skadevirkning). Dette kan blandt andet indebære, at (...) oplysninger fremsendt af den anden part lægges til grund for afgørelsen.

Dog understreges det, at myndigheden **fortsat skal sikre, at sagen er tilstrækkeligt belyst, sådan at det er forsvarligt at træffe afgørelse i sagen** – myndighedens eget ansvar bortfalder altså ikke ved borgerens manglende medvirken.

Anvendelse af processuel skadevirkning forudsætter endvidere, at borgeren forinden er vejledt skriftligt om konsekvenserne af manglende medvirken, jf. [retssikkerhedslovens § 12](#). I Ankestyrelsens principafgørelse [A-11-06](#) blev en kommunes afgørelse om ophør af kontanthjælp kendt ugyldig, fordi kommunen ikke kunne dokumentere, at afgørelsesbrevet overhovedet var afsendt til borgeren.

Sammenhængen mellem medvirkningspligt og officialprincippet er central: myndigheden kan ikke blot lægge byrden på borgeren, men skal aktivt vurdere, om de foreliggende oplysninger er tilstrækkelige til en forsvarlig afgørelse, og om der eventuelt kan indhentes oplysninger uden borgerens medvirken, jf. [§ 11 c](#).

LOV	Retssikkerhedsloven § 11, stk. 1	Retssikkerhedsloven § 11b	Retssikkerhedsloven § 11c
	Retssikkerhedsloven § 12		

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Kontanthjælp: Kommunen skal dokumentere afsendelse af afgørelse om ophør af hjælp

01.01.2006

§ 7 Officialprincippet som garantiforskrift – ugyldighedsvirkning

Officialprincippet er klassificeret som en **garantiforskrift** i forvaltningsretlig forstand. Folketingets Ombudsmand har i en række udtalelser fastlagt retsvirkningen af princippets tilsidesættelse. Den mest detaljerede formulering findes i [FOB 2004](#):

Princippet hører til de såkaldte garantiforskrifter, hvis iagttagelse generelt er af væsentlig betydning for afgørelseres lovlighed og rigtighed. Utilstrækkelig sagsoplysning vil kunne bevirke, at afgørelsen må tilsidesættes som ugyldig.

Dette blev gentaget i [FOB 2006](#) i en sag om flyvesikkerhed.

At officialprincippet er en garantiforskrift, indebærer, at tilsidesættelsen skaber en **formodning** for, at afgørelsen er påvirket af manglen og dermed ugyldig. Formodningen kan dog afkræftes, hvis det konkret kan godtgøres, at manglen ikke har haft betydning for afgørelsen.

Ankestyrelsen har i [F-3-03](#) fastslået dette for de nært beslægtede regler om notatpligt og partshøring:

Hvis en sådan forskrift blev tilsidesat, svigtede en garanti for afgørelsens rigtighed, og der gjaldt derfor en formodning om, at afgørelsen var påvirket af fejlen og dermed ugyldig.

I [36-15](#) præciserede Ankestyrelsen dog, at formodningen konkret kan afkræftes:

Hvis denne konkrete vurdering fører til, at manglen ikke kan anses for at have haft væsentlig betydning for afgørelsen i sagen, medfører den manglende partshøring normalt ikke, at kommunens afgørelse er ugyldig.

Samlet gælder der altså en **to-trins vurdering**:

1. **Er officialprincippet tilsidesat?** – Har myndigheden undladt at indhente oplysninger, der var nødvendige for at træffe en materielt rigtig afgørelse?
2. **Har manglen haft konkret betydning?** – Hvis ja, er der en formodning for ugyldighed. Formodningen kan afkræftes, men bevisbyrden herfor påhviler myndigheden.

Denne vurdering er afgørende for, om en klageinstans eller domstol hjemviser sagen til fornyet behandling eller blot stadfæster med bemærkninger om sagsbehandlingsfejlen.

LOV

[Retssikkerhedsloven § 10](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Kommunens sagsoplysning og rækkefølge ved vurdering af samliv og gensidig forsørgelsespligt

01.01.2015

Ankestyrelsen · Notatpligt og partshøring som garantiforskrifter: Ugyldighed ved manglende notering af mundtlige oplysninger i sag om tabt arbejdsfortjeneste

01.01.2003

§ 8 Officialprincippet i aktindsigtssager og ved vejledende udtalelser

Officialprincippet gælder ikke kun i klassiske afgørelsessager om sociale ydelser, men finder anvendelse i alle typer forvaltningssager, herunder aktindsigtssager og vejledende udtalelser.

Ombudsmanden fastslog i [FOB 2020-17](#), at officialprincippet gælder fuldt ud i aktindsigtssager:

En myndighed kan normalt ikke behandle og afgøre en ansøgning om aktindsigt uden at være i besiddelse af – og gennemgå – de akter som ansøgeren ønsker indsigt i.

Klageinstanser har en skærpet pligt: de skal som udgangspunkt indhente de dokumenter, der er givet afslag på aktindsigt i. Et generelt kendskab til oplysningernes karakter kan ikke erstatte en faktisk gennemgang, som ombudsmanden fastslog i [FOB 2000.399](#):

Et generelt kendskab til detaljeringsgraden og karakteren af [oplysningerne] kan ikke erstatte en faktisk gennemgang af akterne.

Også ved vejledende udtalelser gælder en sagsoplysningspligt, der tilpasses udtalelsens karakter, jf. [FOB 2022-14](#). Kravene skærpes, "når vejledningen angår forhold, der kan få indgribende betydning for den vejledte borger."

Hvis myndigheden ikke selv besidder den nødvendige sagkundskab til at vurdere en sag, har den ansvaret for at rette henvendelse til andre myndigheder, private virksomheder eller sagkyndige, således at den nødvendige ekspertise inddrages.

§ 9 Afgrænsning til partshøring, begrundelse og genoptagelse

Officialprincippet har nær sammenhæng med reglerne om partshøring og begrundelse, men er et selvstændigt princip med egne retsvirkninger.

Som ombudsmanden formulerede det i [FOB 2015-39](#):

Reglerne om partshøring har sammenhæng med officialprincippet, fordi partshøringspligten bl.a. skal medvirke til at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, inden myndigheden træffer afgørelse.

Partshøring efter [forvaltningslovens § 19](#) sikrer, at parten får lejlighed til at korrigere forkerte oplysninger, påpege unøjagtigheder og supplere oplysningsgrundlaget – og tjener dermed også officialprincippets formål. Partshøringsreglerne er nærmere behandlet i [praksisoversigten om partshøring](#).

Tilsvarende har officialprincippet sammenhæng med begrundelseskravet: en fyldestgørende begrundelse forudsætter et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Begrundelseskrav har sin egen [praksisoversigt](#).

Spørgsmålet om **genoptagelse** af endelige afgørelser – herunder om ny faktisk oplysning kontra ændret skøn og kravet om "ikke-uvæsentlig sagsbehandlingsfejl" – falder uden for denne oversigt og behandles under [genoptagelse i forvaltningen](#).

For så vidt angår den **retlige konsekvens** af tilsidesættelse af officialprincippet, gælder det, at myndigheden ikke kan afhjælpe manglen i klagebehandlingen, medmindre klagemyndigheden selv indhenter de manglende oplysninger. I praksis hjemviser Ankestyrelsen typisk sagen til førsteinstansen, så borgeren får glæde af to instansers prøvelse, jf. den indarbejdede principafgørelsespraksis omtalt ovenfor.

§ 10 Sammenfatning af centrale praksisser og mønstre

Praksis om officialprincippet tegner et klart og konsistent mønster:

- **Myndighedens ansvar er overordnet:** Uanset om borgeren medvirker eller ej, hviler ansvaret for tilstrækkelig sagsoplysning på myndigheden. Processuel skadevirkning fritager ikke for pligten til at sikre, at det er forsvarligt at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag.
- **Proportionalitet styrer kravene:** Kommunens pligt til at indhente speciallægeerklæringer, sagkyndige vurderinger og ekstern dokumentation stiger med afgørelsens indgribende karakter. Afskedigelsessager, fratagelse af statsborgerskab og indgribende socialretlige sanktioner stiller de højeste krav.
- **Bevismæssig tvivl skal afklares:** Myndigheden må ikke "lukke øjnene" for uoverensstemmelser i sagsmaterialet, men har en aktiv pligt til at søge tvivl afklaret – herunder ved at forholde sig til partens indsigelser og indhente yderligere oplysninger.
- **Garantiforskrift med formodningsvirkning:** Tilsidesættelse af officialprincippet skaber en formodning for ugyldighed, som kun kan afkræftes ved at godtgøre, at manglen ikke har haft konkret betydning for afgørelsens resultat.
- **Hjemvisning er standardreaktionen:** Både Ankestyrelsen og domstolene hjemviser typisk sagen til fornyet behandling, når officialprincippet er tilsidesat – fremfor blot at ophæve afgørelsen eller stadfæste med bemærkninger.
- **Bred rækkevidde:** Officialprincippet gælder ikke kun i sociale sager, men på alle forvaltningsområder (miljø, plan, aktindsigt, skat, indfødsret, familieretshuset mv.) og ved alle former for afgørelsesvirksomhed.

Der er ingen ventende ændringer af [retssikkerhedslovens § 10](#) (senest konsolideret 8. april 2025).

LOV	Retssikkerhedsloven § 10	
PRAKSIS	Højesteret · Ugyldiggørelse af administrativ fratagelse af dansk statsborgerskab grundet manglende proportionalitet 22.03.2023 Ankestyrelsen · Væsentlighedsvurdering af manglende brug af Funktionsevnetoden/VUM i sager om merudgifter til voksne 01.01.2019 Ankestyrelsen · Kommunens oplysningspligt (officialprincippet) ved sanktioner for udeblivelse fra tilbud på grund af sygdom 01.01.2016 Ankestyrelsen · Notatpligt og partshøring som garantiforskrifter: Ugyldighed ved manglende notering af mundtlige oplysninger i sag om tabt arbejdsfortjeneste 01.01.2003	

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Forvaltningsloven § 19	stk. 1	Retssikkerhedsloven § 10
Retssikkerhedsloven § 11	stk. 1-2	Retssikkerhedsloven § 11b
Retssikkerhedsloven § 12		

MATERIALE Citerede afgørelser

14 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

15.01.2026	Opsættende virkning under anke af sag om Planklagenævnets afgørelse vedrørende lokalplan i Middelfart	36790-2025
24.01.2024	Højesteretsdom: Afslag på grundvandssænkning ved råstofindvinding ikke ugyldigt	4606-5531
22.03.2023	Ugyldiggørelse af administrativ fratagelse af dansk statsborgerskab grundet manglende proportionalitet	bs-23360-2022-hjr

ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

11

29.04.2025	Forhøjet boligstøtte til stærkt bevægelseshæmmede: Psykisk/kognitiv funktionsnedsættelse og servicehund kan berettige til støtte	5-25
18.09.2024	Børnetilskud: Vurdering af samlivsforhold og fælles husførelse ved formodningsreglen i enfamiliesboliger	21-24
01.01.2022	Kommuners forpligtelse til at fastsætte lovlige og offentliggjorte retningslinjer for merudgiftsgodtgørelse	5-22
01.01.2019	Væsentlighedsvurdering af manglende brug af Funktionsevnetoden/VUM i sager om merudgifter til voksne	50-19
01.01.2019	Tilbagebetaling af uddannelseshjælp ved overgang til SU og påbegyndelse af uddannelse – regler om dobbeltforsørgelse og tilsidesat oplysningspligt	21-19
01.01.2016	Kommunens oplysningspligt (officialprincippet) ved sanktioner for udeblivelse fra tilbud på grund af sygdom	102-16
01.01.2015	Kommunens sagsoplysning og rækkefølge ved vurdering af samliv og gensidig forsørgelsespligt	36-15
01.01.2011	Manglende bevis for modtagelse af sygedagpenge-brev ved dokumenterede uregelmæssigheder i kommunens postforsendelse	67-11
01.01.2006	Kontanthjælp: Kommunen skal dokumentere afsendelse af afgørelse om ophør af hjælp	A-11-06
01.01.2003	Notatpligt og partshøring som garantiforskrifter: Ugyldighed ved manglende notering af mundtlige oplysninger i sag om tabt arbejdsfortjeneste	F-3-03
01.01.2002	Aktivloven: Kommunens pligt til at beregne formueforbrug og oplyse varighed af standsning af kontanthjælp (Officialmaksimen)	A-45-02